

Til: Landets apotek og grossister

Deres dato	Deres referanse	Vår dato	Vår referanse	Seksjon/saksbehandler
		2006-08-09	200600002-1	LØLO/TOF

RUNDSKRIV 1 - 2006

STATISTIKK 2005 – LANDETS PRIVATE APOTEK

Innledning

Statens Legemiddelverk har innhentet regnskapsdata fra samtlige apotek som har hatt drift i hele eller deler av regnskapsåret 2005. Alle data er mottatt elektronisk og revisorattestert i papirformat.

Nye eierformer som har kommet etter ny apoteklov i 2001 gjør at flertallet av apotekene er eid av apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Ved bare å se på regnskapene til de enkelte apotek får man derfor ikke nødvendigvis det riktige bildet av den økonomiske situasjonen for apoteknæringen totalt sett. Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apotek. Offentlige regnskapstall for det enkelte apotek vil ikke være tilgjengelig hvis apoteket er registrert som enkeltmannsforetak eller om apoteket er organisert som en avdeling i en apotekkjede. For de apotekene som er organisert som aksjeselskap er regnskapene tilgjengelig i Brønnøysundregisterene.

Statistikken for 2005 vil være sammenlignbar med statistikken for de tre foregående år. Det er ingen vesentlige endringer i rapporteringsrutiner. I apotekstatistikkene for periodene før 2001 var alle apotek enkeltmannsforetak med lik regnskapspraksis og regnskapsmaterialet var således enhetlig. Etter at den nye apotekloven trådte i kraft i 2001 har bildet blitt langt mer komplekst. På grunn av de strukturelle endringene i bransjen er det vanskelig å sammenligne de senere års statistikk med statistikk før ny apoteklov.

Hovedkonklusjoner:

- Regnskapstallene for 2005 viser en ytterligere klar resultatforbedring i apoteknæringen i forhold til foregående år. Dette til tross for svak vekst i legemiddelomsetningen.
- Lønnsomhetsforbedringen kommer blant annet som en følge av bedret bruttofortjenestemargin, synergieffekter av vertikal integrasjon, effektivisering av driften

Brev stiles til Statens legemiddelverk. Vennligst oppgi vår referanse.

- De siste års økning i bruttofortjenesten har sammenheng med bedre innkjøpsbetingelser, særlig på det ikke patenterte segmentet, økt generisk bytte, prissetting på reseptfrie medisiner og handelsvarer, samt økt salg av handelsvarer med høy bruttofortjeneste.
- Omsetningen økte med ca 3 % (fra ca 15,2 mrd kroner til ca 15,6 mrd. kroner) for apotekbransjen samlet sett fra 2004 til 2005
- Fortsatt netto økning i antall apotek (16 nye i 2005).
- Fortsatt stor goodwillpost i apotekkjedenes regnskaper
- Kjedeapotekenes regnskaper kan ikke ses isolert fra eierselskapenes og tilknyttede selskapers regnskaper

Regnskapsstatistikk 2005

Tabellen under viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for private apotek fra 2002 til 2005. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt å kun se på de apotekene som har hatt et helt driftsår. Dette for å unngå oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for de apotek som er solgt i løpet av året. Tabellen viser videre forskjell i nøkkeltall for apotek organisert som AS og som enkeltmannsforetak i 2005. 26 enkeltmannsforetak (EMF) og 468 apotek organisert som AS er representert i tallene for 2005.

Apotekkjedene fordeler deler av sine overheadkostnader ut på apotekene i henhold til en forhåndsdefinert nøkkel, jfr veiledningen for utfylling av regnskapsskjema. Tallene gir derfor ikke nødvendigvis et presist bilde for det enkelte kjedeapotek.

Regnskapsstatistikk for alle private apotek med fullt driftsår 2005							
	2002	2003	2004	2005	2005	AS	EMF
	%	%	%	%	1000 kr	%	%
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	12 670 105	100	100
Sum inngående balanse	4,9	5,4	5,3	5,0	637 682	5,0	5,1
Varekjøp	78,6	76,7	76,4	75,3	9 539 744	75,3	75,7
Sum utgående balanse	5,8	5,5	5,1	5,1	649 132	5,1	5,3
Vareforbruk	77,7	76,6	76,6	75,2	9 528 294	75,2	75,5
Legemiddelavgift	0,9	0,9	0,9	0,8	106 554	0,8	0,8
Sum vareforbruk *	78,6	77,4	77,5	76,0	9 634 848	76,0	76,4
Sum personalkostnader ¹	15,1	14,6	13,9	14,0	1 773 922	13,9	15,8
Sum ordinære avskrivninger	1	1,2	1,3	1,3	161 122	1,3	0,9
Sum lokalkostnader	2	2,2	2,2	2,1	269 532	2,1	1,9
Sum andre driftskostnader	2,5	3,0	3,0	3,6	452 428	3,6	1,9
Sum driftskostnader	99,2	98,4	97,8	97,0	12 291 852	97,0	96,9
Sum driftsresultat	0,8	1,6	2,2	3,0	378 253	3,0	3,1
Finansinntekter	0,5	0,3	0,2	0,1	11 198	0,1	0,2
Finanskostnader	-0,8	-0,7	-0,4	-0,3	-33 443	-0,3	-0,2
Netto finanskostnader	-0,3	-0,4	-0,2	-0,2	-22 245	-0,2	0,1
Resultat før driftstøtte	0,5	1,3	2,0	2,8	356 276	2,8	3,2
Driftstøtte ²	0,1	0,1	0,1	0,1	8 160	0,1	0,2
Sum apotekets overskudd	0,6	1,4	2,1	2,9	364 436	2,9	3,4
Goodwill	1,2	1,2	1,1	1,0	132 396	1,1	0,0

* 1 - "sum vareforbruk" = bruttofortjenestemargin

¹ For enkeltmannsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på 650 000 NOK for hovedapotekene (22 av 26 stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med as'ene. Satsen på 650 000 kr. er satt med utgangspunkt i Farmasøytforbundets lønnsstatistikk.

² For 2005 ble det utbetalt ca 8 mill NOK i driftstøtte fordelt på henholdsvis ca 3 mill kr. til 13 distriktsapotek og ca 5 mill kr. til 11 vaktapotek

Andelen apotek med negativt resultat i statistikken er betydelig redusert fra foregående år. Ca 15 % av apotekene (med fullt driftsår) organisert som AS har negativt driftsresultat i statistikken. Kostnader er imidlertid fordelt fra kjeden og ut på det enkelte apotek, og tallstørrelsen gir derfor ikke nødvendigvis et riktig bilde. Hvis vi inkluderer finanskostnadene blir andelen noe høyere.

Utvikling i kostnader og bruttofortjeneste over år

Vareforbruksprosenten fortsetter å falle i 2005 – dvs at bruttofortjenestemarginen øker. Med unntak av "Andre driftskostnader" som øker fra 3 % til 3,6 % ligger de fleste kostnadskomponenter omtrent på samme nivå som foregående år. Den økte bruttofortjenesten bidrar til at driftsresultatsmarginen øker fra 2,2 % i 2004 til 3,0 % i 2005.

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimalpriser på alle reseptbelagte legemidler. Disse legemidlene er også underlagt avansereguleringer. Reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler har fri prisfastsetting. Omsetningen av handelsvarer utgjør i underkant av 15 % av totalomsetningen i apotekene. Videre utgjør den reseptfrie delen av omsetningen nærmere 10 %. Dette innebærer at ca 25 % av apotekenes omsetning ikke er styrt gjennom statens pris- og avanseregulering på legemidler.

Omsetning i 2005

De private apotekene med fullt driftsår hadde i 2005 en omsetning på ca 12,7 mrd NOK. Sykehusapotekene hadde i 2005 en omsetning på 2,6 mrd NOK med et driftsresultat på 0,9 %. Apotek med drift bare deler av året hadde en omsetning på 0,3 mrd NOK. **Dette gir en total omsetning i apotekene på 15,6 mrd NOK i 2005.** Gjennomsnittsomsetningen i enkeltmannsforetakene (21,5 mill NOK) er noe lavere enn i AS'ene (25,9 mill NOK). Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (86,7 mill NOK) enn de private apotekene. Alle tall er eks mva..

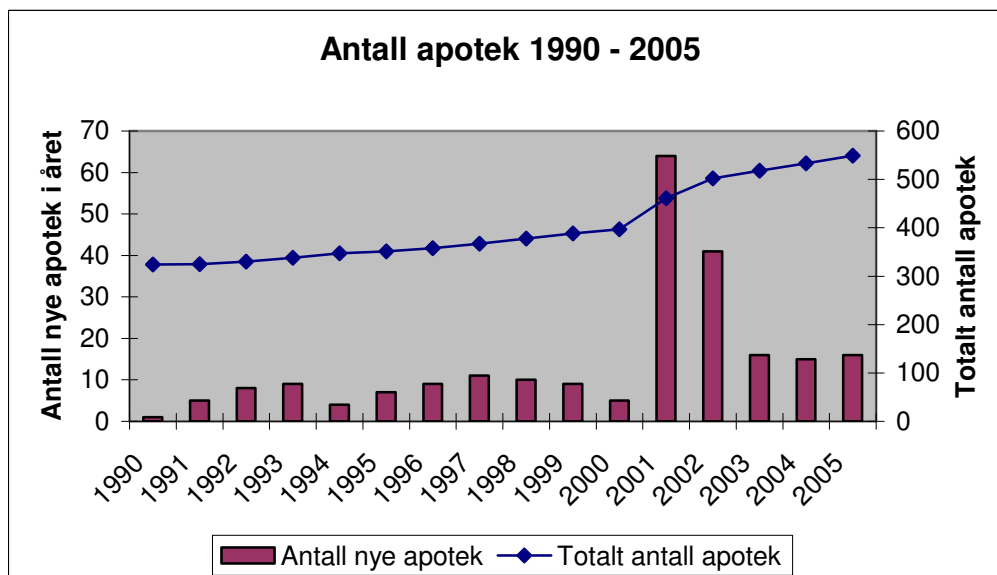
Omsetningsutvikling 1998 – 2005							
	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Gj.snittlig omsetn. pr. priv. apotek (tusen) **	22 387	24 240	25 834	25 303	25 379	25 438	25 648
Sum omsetning i private apotek (mill)	7,947	8,823	9,533	11,392	11,799	12,900	13,014

* For 2001 mangler tall grunnet store endringer i bransjen

** Gjelder apotek med fullt driftsår

- Samlet omsetning i apotekene har økt hvert år, men som følge av etableringen av en rekke nye apotek i forbindelse med ny apoteklov, falt omsetningen pr. apotek fra 2000 til 2002.
- I 2005 var det en omsetningsøkning på ca 3 % for apoteknæringen som helhet, men bare en svak gjennomsnittlig omsetningsøkning pr apotek (pga av økningen i antall apotek i løpet av året)

Antall apotek over år

Kilde: Statistikk fra Legemiddelverket og NAF

Fra 1990 til 2005 har antall apotek økt med over 230. Den vesentlige økningen har kommet i forbindelse med ny apoteklov, etter 2001. Økningen i antall apotek ser ut til å stabilisere seg de siste 3 årene.

Netto økning i antall private apotek i perioden 1990 – 2005																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Økning pr. år	1	5	8	9	4	7	9	11	10	9	5	64	41	16	15	16
Økning akkumulert	1	6	14	23	27	34	43	54	64	73	78	142	183	199	214	230
Sum antall apotek	324	325	330	338	347	351	358	367	378	388	397	461	502	518	533	549

I tillegg til apotekene finnes det ca 1178 medisinsalg som er tilknyttet apotekene.

Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist). Tabellen under gir en oversikt over utviklingen i resultater for selskapene tilknyttet de tre kjedene i Norge. De norske selskapene tilhører internasjonale konsern som har hovedadministrasjonen utenfor Norge. Organisasjonsendringer gjør at man ikke kan sammenligne alle tallene direkte fra år til år.

De fleste selskapene viser en klar resultatforbedring det siste året. Samlet sett er årsresultatet for selskapene tilknyttet de tre apotekkjedene bedret med mer enn 50 % fra 2004 til 2005. Økonomien i næringen må sies å være tilfredsstillende.

Norske apotekselskaper 2002, 2003, 2004 og 2005												
Selskap	Driftsinntekter				Driftsresultat				Årsresultat			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Tamro OYJ (Phoenix)												
Apokjeden AS ³	128	181	256	257	1	99	147	174	-49	58	129	160
Apotek 1 Norge AS ⁴	2 567	3 531	4 290	3 766	-41	-8	8	65	-37	-3	15	116
Apokjeden Distribusjon AS	3 910	3 962	4 447	4 244	42	60	70	33	-3	36	66	31
Alliance UniChem Plc												
Alliance UniChem Norway Holding AS ⁵	-	-	-	-	-	0	0	0	-	40	20	20
Alliance UniChem Norge AS	2 092	2 486	2 850	2 915	-5	22	50	58	-38	-9	32	42
Holtung AS	1 760	2 206	2 438	2 430	-18	17	34	78	-34	6	43	78
Celesio AG												
Norsk Medisinaldepot AS	189	72	51	55	36	18	24	20	20	10	22	19
Vitusapotek AS (apotek)	2 380	2 596	2 807	2 992	-68	-54	-34	4	-81	-64	-41	11
NMD Grossisthandel AS ⁶	5 248	5 039	5 244	5 487	69	83	92	105	68	81	91	109

*Årsresultat er resultat etter finans og før skattekostnad
Tallene er i mill NOK og er hentet fra årsberetningene til selskapene.

Regnskapene som ligger til grunn for resultatoppstillingen over inneholder goodwillavskrivninger som bidrar til å svekke driftsresultatene for alle apotekkjedene. Tabellen under viser en oversikt over bokført- og avskrevet goodwill for de tre apotekkjedene de tre siste årene.

Goodwill for apotekkjedene 2003 - 2005						
	Bokført 31.12.03	Bokført 31.12.04	Bokført 31.12.05	Avskrevet 2003	Avskrevet 2004	Avskrevet 2005
Vitusapotek AS	501	485	482	39	41	32
Alliance Unichem Norge AS	762	734	721	40	43	44
Apotek 1 Norge AS	927	987	1001*	49	60	58*
Totalt	2 190	2 206	2,204	128	144	134

*31.01.06

Apotekkjedene har til sammen bokført over 2 milliarder i goodwill ved årsskiftet 2005/2006. Dette skyldes i hovedsak oppkjøp av apotek til mer enn bokført verdi på selskapene. Avskrivninger på goodwill utgjorde NOK 134 mill i 2005.

Med vennlig hilsen
STATENS LEGEMIDDELVERK

Gro Ramsten Wesenberg
direktør

Tor Egil Frostelid
seksjonssjef

3 Selskapene tilhørende Apokjeden AS har avvikende regnskapsår med periode 1.2.2005-31.1.2006.

4 I omsetningstallene som oppgis for Apotek 1 Norge AS er ikke omsetningen til 39 underliggende datterselskaper medtatt. Inntektene fra disse selskapene fremkommer som finansinntekter under ekstraordinære poster i resultatregnskapet til Apotek 1 Norge AS.

5 Alliance Unichem Holding AS er ikke holdingselskapet for konsernets norske virksomheter, men organisert som et selvstendig norsk datterselskap. .

6 NMD Grossisthandel AS er deleier i 14 aksjeselskaper som eier apotek.